

Gedeputeerde Staten van Zeeland
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

uw brief	:		behandeld door	:	
uw kenmerk	:		doorkiesnummer	:	
ons kenmerk	:	2019048480	e-mail	:	info@scheldestromen.nl
		(bij reactie graag dit nummer vermelden)	verzendsdatum	:	2 december 2019
bijlagen	:	Integrale voortgangsrapportage 2018	projectnummer	:	
onderwerp	:	Integrale voortgangsrapportage 2018			

Middelburg, 28 november 2019

Geacht college,

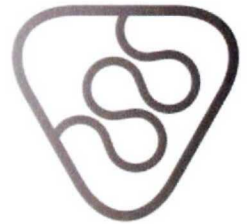
Op 21 november jl. heeft de Algemene vergadering van waterschap Scheldestromen de Integrale voortgangsrapportage regionaal waterbeheer Zeeland over het rapportagejaar 2018 behandeld. Hierbij bieden wij u deze voortgangsrapportage aan ter kennisname.

Hoogachtend,

het dagelijks bestuur
van waterschap Scheldestromen

dr. A.P.M.A. Vonck
secretaris-directeur

mr. drs. A.J.G. Poppelaars
dijkgraaf

Integrale voortgangsrapportage regionaal waterbeheer Zeeland

Beleidscyclus 2016-2021
Voortgang jaar 2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1 Inleiding.....	3
2 Programma waterkeringen	4
3 Niet teveel inundatie en een goede drooglegging	10
3.1 Doelstelling	10
3.2 Voortgang planvorming	10
3.3 Voortgang uitvoering opgave.....	10
3.4 Voortgang peilbesluiten.....	13
3.5 Conclusie	14
4 Gezond water	15
4.1 Doelstelling	15
4.2 Voortgang planvorming	15
4.3 Voortgang opgave.....	15
4.4 Maatregelen KRW	15
4.5 Voortgang maatregelen	16
4.5.1 Voortgang natuurvriendelijke oevers.....	16
4.6 Voortgang toestand oppervlaktewaterlichamen.....	17
4.7 Conclusie.....	17
5 Waterketen en water in de stad	18
5.1 Voortgang Samenwerking in de Afvalwaterketen	18
5.2 Voortgang stedelijke waterplannen.....	20
5.3 Transporteren en zuiveren van afvalwater	20
5.4 Conclusies.....	20
6 Samenvattende conclusies	21

1 Inleiding

Tijdens het vaststellen van het waterbeheerplan 2016-2021 is afgesproken jaarlijks een voortgangsrapportage op te stellen. Deze rapportage beschrijft de voortgang van de opgave. Dit is de derde rapportage en volgt de structuur van de rapportage over 2018.

Blijven ontwikkelen

Waterschap Scheldestromen beheert het regionale watersysteem in Zeeland. Dit werk is nooit af. Nieuwe inzichten leveren regelmatig kleine en grote wijzigingen op in hoe dit beheer invulling krijgt. Daarbij verandert ook de context, klimaat, bevolking, economie. Het werk zal nooit af zijn.

Deze rapportage is opgedeeld naar de doelstellingen: 'Op orde brengen' en 'in stand houden'. Vervolgens wordt per doelstelling de voortgang beschreven van de taken die we hebben:

- Hoogwaterbescherming;
- Niet teveel inundatie;
- Goede drooglegging;
- Gezond water;
- Water in de stad.

De kaders zijn verder uitgewerkt in het [waterkeringenbeheerplan 2016-2020](#) en het [waterbeheerplan 2016-2021](#). Naast deze kaders zijn inmiddels Strategische [Visie waterbeheer 2050](#) en de [Beleidsnota watersystemen 2016-2021](#) vastgesteld, deze hebben nog geen effect op deze voorliggende voortgangsrapportage gehad.

2 Programma waterkeringen

Strategisch doel:

Het beheersgebied is tegen wateroverlast door buitenwater beveiligd

Het waterschap heeft als taak dat alle primaire en regionale waterkeringen die in beheer zijn bij waterschap Scheldestromen voldoen aan de daarvoor gestelde en nog nader te stellen normen. In de Waterwet zijn de nieuwe normen vastgelegd waaraan de primaire waterkeringen moeten voldoen. De provincie Zeeland stelt de normen voor de regionale keringen vast. Het waterschap beoordeelt of de primaire keringen in haar beheersgebied aan de wettelijke normen voldoen. Als een primaire waterkering niet voldoet, worden de betreffende dijkvakken en kunstwerken aangemeld voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Middels maatregelen van beheer en onderhoud worden de waterkeringen op het gewenste onderhoudsniveau gehouden.

Het beleid en beheer voor de waterkeringen is vastgelegd in het Waterkeringenbeheerplan 2016-2020. Dit plan geeft aan welke doelen op de diverse niveaus het waterschap nastreeft en met welke aanpak we deze doelen willen bereiken.

Prestaties Strategienota

Prestatie-indicator	Doel begroting (na actualisatie Strategienota) 2018	Voortgang 31-12-2018	Conform doelstelling 2018
Percentage van de primaire waterkeringen dat beoordeeld is op basis van de nieuwe veiligheidsnormering	5%	3%	Nee
Aantal oefeningen van de crisisorganisatie inclusief evaluatie	1	1	Ja
De organisatie voldoet voor ... van de 12 activiteiten aan de inrichtingseisen van de zorgplicht	2	0	Nee
De organisatie voldoet voor ... van de 12 activiteiten aan uitvoeringseisen van de zorgplicht	2	0	Nee

Wat hebben we gedaan om prestaties te realiseren

Percentage van de primaire waterkeringen dat beoordeeld is op basis van de nieuwe veiligheidsnormering

In 2017 is gestart met het beoordelen van de primaire waterkeringen op basis van de nieuwe waterveiligheidsnormering. Hiervoor is op landelijk niveau, onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W), een nieuw Wettelijk Beoordelings Instrumentarium (WBI) en Ontwerpinstrumentarium (OI) opgesteld. Het WBI en het OI ondergaan nog een aantal verbeterlagen. Hiervoor is in 2018 ook door waterschap Scheldestromen de nodige input geleverd.

In 2018 is 3% van het areaal (van de geplande 5%) aan primaire waterkeringen beoordeeld. In 2023 moet 100% van de primaire waterkeringen van een veiligheidsoordeel zijn voorzien. De geplande doelstelling van 5% is niet gehaald omdat de beoordeling op basis van de nieuwe normering meer tijd en ook geld kost dan eerder voorzien. Dit is overigens een beeld dat overeenkomt met de ervaringen bij andere waterschappen. Door de Unie van Waterschappen wordt

de wettelijke beoordeling gecoördineerd en initiatieven genomen voor kennisuitwisseling alsmede het opstellen van voortgangsrapportages die besproken worden met het ministerie van I&W en de Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT).

Aantal oefeningen crisisorganisatie inclusief evaluatie

Op 19 december 2018 is een integrale calamiteitenoefening voor waterkeringen gehouden. Deze oefening zal in 2019 worden geëvalueerd. Verder is in 2018 ingezet op het verder ontwikkelen van de crisisorganisatie, om daarmee ook een professioneel en betrouwbaar crisispartner te zijn in de regio. Deze ontwikkeling zal in 2019 worden voortgezet o.a. via een programma voor Oefenen, Trainen en Opleiden. In 2018 zijn voorbereidingen getroffen om in 2019 te kunnen starten met de implementatie van netcentrisch werken.

De organisatie voldoet voor 2 van de 12 activiteiten aan de inrichtingseisen van de zorgplicht

De organisatie voldoet voor 2 van de 12 activiteiten aan uitvoeringseisen van de zorgplicht

In de tweede helft van 2017 heeft de ILT een audit uitgevoerd bij het waterschap. Op basis van de bevindingen die begin 2018 zijn ontvangen is een verbeterplan opgesteld en namens het dagelijks bestuur aangeboden aan de ILT.

In 2018 zijn voor de 12 activiteiten van de zorgplicht procesbeschrijvingen opgesteld. Verder is in 2018 de 'Veiligheidsrapportage 2017' opgesteld en aan het bestuur aangeboden. Hierin is de voortgang van de beoordeling, de stand van zaken van invulling van de zorgplicht en de ontwikkeling van de organisatie opgenomen.

In 2018 is een inhaalslag gemaakt om te komen tot een actualisatie van de databestanden. De dijkversterkingsprojecten die in de afgelopen jaren zijn afgerond zijn in de databestanden verwerkt. Verder is een inhaalslag gemaakt op de achterstand in verwerking van andere mutaties (onder andere uitgevoerd onderhoud). In 2019 zal verder gewerkt worden aan de harmonisatie van gegevensbestanden om daarmee onder andere te komen tot een éénduidige kernregistratie voor de primaire waterkeringen.

Het voldoen aan het wettelijk kader zorgplicht is een prioriteit van het waterschap. In de strategienota is er voor gekozen om de prestatie op voortgang zorgplicht te formuleren als het aantal activiteiten dat qua inrichting en uitvoering voldoet aan het wettelijk kader. Dit blijkt achteraf geen logische keuze omdat we integraal op alle activiteiten ontwikkelen met als doelstelling om in 2021 aan het wettelijk kader te voldoen. Voor de nieuwe strategienota zal een voorstel gedaan worden om de prestatie op een andere manier te formuleren. Tegelijkertijd moeten we constateren dat de inzet van personele capaciteit op zorgplicht 'concurrereert' met de inzet op de Wettelijke Beoordeling, normering regionale keringen en het programma HWBP.

Beschrijving overige relevante onderwerpen binnen het programma waterkeringen

Hoogwaterbeschermingsprogramma

Het waterschap is, evenals de collega waterschappen, Rijkswaterstaat en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat partner in de alliantie Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). In 2018 is een extern onderzoek gedaan naar de positie en ontwikkeling van het HWBP, mede gezien de grote versterkingsopgave in de komende jaren. Dit heeft geleid tot een vervolgoopdracht voor herijking op de kerntaken, werkwijze en governance voor het HWBP. In 2018 is een nieuwe programmadirectie aangetreden die hier samen met de alliantiepartners invulling aan gaat geven. Het waterschap is ambtelijk en bestuurlijk bij deze aanpak betrokken.

Vergunningenbeleid

In 2018 is het nieuwe vergunningenkader bestuurlijk in ontwerp vastgesteld en ter inzage gelegd. Na verwerking van de inspraakreacties zal in het eerste kwartaal van 2019 het vergunningenkader definitief worden vastgesteld.

Regionale waterkeringen

Voor de natte regionale waterkeringen heeft in 2018 een herziening van de normstelling door de provincie Zeeland plaatsgevonden. De nieuwe normen zijn vastgelegd in de omgevingsverordening. Het waterschap heeft actief deelgenomen aan de totstandkoming van de nieuwe normering door de inzet in het project Normering Regionale Waterkeringen (NRW). In 2019 wordt dit voortgezet met het oog op de herziening van de normstelling voor de droge regionale keringen alsmede ook de stelselherziening.

Onderzoek cultuurhistorische waarden

In 2018 is voor de dijken langs het Veerse Meer de inventarisatie van cultuurhistorische elementen afgerond. Hiermee is de totale inventarisatie van cultuurhistorische waarden van de primaire waterkeringen van het waterschap afgerond. De eindrapportage zal in 2019 verschijnen.

Vooroeververdediging

Eerder is door het ministerie van I&W aangegeven dat de overeenkomst met betrekking tot de financiering van de versterking van de vooroevers voor Zeeland eind 2021 niet verlengd zou worden. In 2018 zijn de onderhandelingen met het ministerie afgerond waarbij het waterschap de komende jaren een financiële bijdrage zal ontvangen voor de vooroevers die in 2018 nog niet voldoen aan de waterveiligheidsnorm. Voor de onderbouwing hiervan zijn de nodige onderzoeken uitgevoerd o.a. ook door Deltares. Daarnaast zal op landelijk niveau een nieuw kader voor beheerafspraken tussen de waterbeheerders opgesteld gaan worden voor onderhoud en versterking van de vooroevers. De toekomstige financiering maakt daar ook onderdeel van uit.

Exploitatie

x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	2018	
	Begroting	Jaarrekening
Externe kosten	7.799	8.266
Externe opbrengsten	-607	-963
Personeelskosten	3.009	2.883
Rente en afschrijving	467	431
Netto kosten programma waterkeringen	10.668	10.617

Toelichting op de exploitatie:

Externe kosten

Het grootste deel van de externe kosten omvat het beheer en onderhoud van de primaire waterkeringen. Naast de solidariteitsbijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma valt hieronder ook het onderhouden van duinen, dijken, strandhoofden/strekdammen en kunstwerken. In veel geringere mate vond onderhoud plaats aan regionale waterkeringen en kunstwerken. Vanuit een breder perspectief is strandbeheer ingevuld en zijn maatregelen uitgevoerd om de veiligheid van fietsers op werkwegen te verbeteren en duinpaden in goede staat te houden. Tenslotte zijn er diverse onderzoeken uitgevoerd die voor het grootste deel gerelateerd zijn aan de veiligheidsbeoordeling van de primaire waterkeringen.

De totale externe kosten vallen 6,0% hoger uit. De belangrijkste kostenstijgingen zijn veroorzaakt door het op de markt zetten in plaats van het intern oppakken van de veiligheidsbeoordeling HWBP St. Annaland, niet voorziene aankoop van een partij basaltzuilen, de calamiteit met

betrekking tot de afschuiving van het talud van een deel van de dijk bij de kerncentrale (waarvan het restant van de werkzaamheden is doorgeschoven naar 2019) en verschillende maatregelen die gerelateerd zijn aan fietsen op werkwegen en strandbeheer. Bovendien was in de begroting 2018 de financiële afronding van de aanleg van twee strekdammen voor de Provincie niet voorzien. Deze laatste post komt bij de opbrengsten onder de noemer hogere opbrengsten van de provincie weer terug. Kosten, die lager uitvielen dan begroot zijn de implementatie zorgplicht die is opgenomen in het organisatie-ontwikkeltraject, geen kosten voor onderzoek regionale waterkeringen (reken- en analysewerk heeft meer tijd gekost dan voorzien waardoor er vertraging is opgelopen) en vertraging in de begeleiding/training van de crisisorganisatie (veroorzaakt door uitval van de crisiscoördinator, waarbij is ingezet op vervanging door tijdelijke inzet van medewerkers van de waterschappen Brabantse Delta en Hollandse Delta).

Externe opbrengsten

De externe opbrengsten, die in de begroting zijn opgenomen zijn voor het merendeel bijdragen en werkzaamheden voor derden. Beiden zijn gerelateerd aan het Veerse Meer of de Projectorganisatie Waterveiligheid.

De totale externe opbrengsten vallen 58,6% hoger uit. De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn de niet begrote subsidie-afrekening van de afronding van het Project Overschrijdende Verkenning 'Piping' (hogere inzet gepleegd dan oorspronkelijk voorzien waardoor de afrekening voordeliger uitviel), de onder de externe kosten genoemde financiële afronding van de aanleg van twee strekdammen voor de Provincie en hogere bijdragen en (schade)vergoedingen.

Programma waterkeringen

x € 1.000

Programma	Techn. afgerond AV besluit	(Geplande) techn. afronding	Verstrekt krediet			Totale besteding t/m 2018			Besteding 2018 netto	
			bruto	subsidie /bijdrage	netto	bruto	subsidie /bijdrage	netto		
Waterkeringen										
Financieel afgerond										
PRJ1466	Aankoop primaire waterkeringen 2018	n.v.t.	n.v.t.	0	-	0	149	-	149	149
PRJ1398	Keersluis Stavenisse	2017-12	2017-12	185	-	185	165	-	165	-
PRJ1001	HWBP-Zwakke Schakels, Vlissingen	2015-12	2016-05	18.400	18.030	370	23.982	24.005	-23	-23
PRJ1016	Berging Volk-Zoommeer	2017-12	2017-03	8.643	8.643	-	8.785	8.785	-	-
subtotaal				27.228	26.673	555	33.081	32.790	290	126
Onderhanden investeringen										
PRJ1410	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2018	2018-12	2019-02	327	-	327	139	-	139	126
PRJ1478	Keersluis Zierikzee	2018-09	2018-12	365	-	365	216	-	216	216
PRJ1013D	HWBP Hansweert - Kerncentrale (24S-2)	-	2025-04	342	308	34	90	-	90	-
PRJ1013E	HWBP Zuid-Beveland Oost, Oosterschelde (24O)	-	2026-01	303	272	31	4	-	4	-
PRJ1013F	HWBP Kanaal Zuid - Beveland Dr30 (24P)	-	2027-01	-	-	-	2	-	2	-
PRJ1013G	HWBP Zuid-Beveland Oost, Westerschelde (24R)	-	2025-01	157	142	15	1	-	1	-
PRJ1013H	HWBP Hansweert (24S-1)	-	2024-03	3.883	3.494	389	2.063	1.857	206	132
PRJ1013I	HWBP Aansluiting kerncentrale - Tennet (24S-3)	-	2023-01	30	27	3	3	-	3	-
PRJ1013L	HWBP Sint Annaland (24T)	-	2022-01	50	45	5	2	-	2	-
PRJ1003	Projekt Zwakke Schakels (algemeen)	2016-11	2016-11	-	-	-	3.051	3.051	-	-
PRJ1011	HWBP Emanuelpolder	2015-10	2015-10	5.125	4.613	513	2.701	2.701	-	-
subtotaal				10.582	8.901	1.682	8.272	7.609	663	474
Totaal waterkeringen				37.810	35.574	2.237	41.353	40.399	954	599

Toelichting belangrijkste afwijkingen bij de investeringsprojecten

PRJ1466 Aankoop primaire waterkeringen

In verband met de ruiling van gronden voor de uitbreiding van het Zwin zal de nieuw aangelegde waterkering (ruim 10 ha) zoals afgesproken en conform het vigerende beleid in onderhoud en eigendom komen bij het waterschap. Het per saldo resterende bedrag van € 148.932,- voor de ruiling van de gronden is verantwoord op deze investering. Het dagelijks bestuur is op grond van het genomen delegatiebesluit bevoegd om jaarlijks maximaal voor € 300.000,- aan grond voor primaire waterkeringen aan te kopen.

PRJ1001 Hoogwaterbeschermingsprogramma, Zwakke Schakels, Vlissingen

Het kustversterkingsproject is al in 2010 technisch afgerond. Voor de realisatie van de kustversterking is bepaald dat het waterschap verplicht ca. 12 ha. natuur moest compenseren. In 2016 zijn deze werkzaamheden afgerond. De uitgaven voor dit totale kustversterkingsproject waren fors hoger als gevolg van de vondst van explosieven, het noodgedwongen wijzigen van de uitvoeringsmethode in verband met de slechte draagkracht van de ondergrond en de moeizame grondverwerving.

De subsidie voor fase 2 (natuurcompensatie) van de Zwakke Schakel Nolle-Westduin is 30 juli 2018 definitief vastgesteld. Het project is hiermee financieel afgerond.

PRJ1410 Aanlegvoorzieningen Veerse Meer

De houten damwand bij het eiland de Haringvreter, waar boten kunnen aanmeren, wordt vervangen door een kunststof damwand (totale lengte 114 m). Verder is het haventje gebaggerd en is de drijvende steiger vervangen door een vaste steiger. Het werk is eind 2018 gestart en loopt door tot en met het eerste kwartaal in 2019. Gezien de omvang van het werk is een aanvullend krediet verstrekt op het eerder in de begroting opgenomen regulier investeringskrediet.

PRJ1478 Keersluis Zierikzee

De volledige elektrische installatie van de keersluis Zierikzee is vervangen. De werkzaamheden zijn in de tweede helft van 2018 gestart en zullen begin 2019 worden afgerond. Naar aanleiding van de aanbesteding van het werk, waarbij uit een analyse is gebleken dat de prijzen van zowel arbeid als materiaal over de gehele lijn hoger uitkomen, is een extra krediet van € 100.000,- verstrekt.

PRJ1013H Hoogwaterbeschermingsprogramma, Hansweert

De dijk bij Hansweert zal over een lengte van ruim vijf km worden versterkt. Dit omdat deze niet voldoet aan de waterveiligheidsnorm. De HWBP-projecten kennen drie fasen, te weten de verkennings-, planvormings- en realisatiefase. In 2018 is de verkenningsfase verder doorlopen waarbij een aantal kansrijke alternatieven voor het uitvoeren van de maatregelen zijn bepaald. Deze alternatieven zijn aan de interne en externe stakeholders gepresenteerd. De kansrijke alternatieven worden in 2019 verder uitgewerkt om te komen tot het bestuurlijk vaststellen van een voorkeursalternatief. Verder is de Notitie Reikwijdte en Detailniveau opgesteld en ter inzage gelegd. Ook is een raamovereenkomst opgesteld en gegund voor het uitvoeren van de Milieu Effect Rapportage (MER) en het Projectplan Waterwet.

Voor de verkenningsfase is een beschikking van het Hoogwaterbeschermingsprogramma ontvangen die toereikend.

3 Niet teveel inundatie en een goede drooglegging

3.1 Doelstelling

Doelstelling is om alle peilgebieden in Zeeland voor 2027 te laten voldoen aan de daarvoor gestelde normen. Dit houdt in dat er niet teveel inundatie mag optreden. Super extreme buien zullen ook in de toekomst zorgen voor overlast, daar ontkomen we niet aan. Voor extreme buien die vaker voorkomen dan eens per 100 jaar voor stedelijk gebied en eens per 25 jaar voor akkerbouw moeten door het watersysteem kunnen worden opgevangen.

Voor een goede drooglegging ligt de doelstelling verscholen in de maaiveldhoogte. 10% van de peilgebieden mag een drooglegging hebben die iets kleiner is dan optimaal. Voor gebieden met een te grote drooglegging wordt gestreefd naar een verbetering daarvan.

3.2 Voortgang planvorming

Waterschap Scheldestromen is al sinds 2003 bezig met het op orde brengen van het watersysteem om aan deze doelstellingen te voldoen. Dit gebeurt per gebied met uitgebreide onderzoeken die worden uitgevoerd binnen het programma Planvorming Wateropgave.

In een aantal gebieden loopt dit onderzoek nog. Deze planvorming dient voor 2021 te zijn afgerond.

Figuur 1. Deel van het gebied waarvan in beeld is welke opgave waterschap Scheldestromen heeft voor het op orde brengen van het watersysteem.

Eind 2018 heeft waterschap Scheldestromen 60% van het beheergebied onderzocht en is bekend welke maatregelen getroffen moeten worden om in die gebieden niet teveel inundatie te hebben.

3.3 Voortgang uitvoering opgave

De oorspronkelijke doelstelling dat uiterlijk in 2020 aan de WB21 normering voldaan zou worden is aangepast. In overleg met de provincie zijn de WB21 maatregelen gekoppeld aan het op orde brengen van het peilbeheer (GGOR) en de waterkwaliteit (KRW), waarmee de termijn verlengd is tot 2027. Het op orde brengen van de gebieden met een groot risico op wateroverlast heeft hierbij prioriteit. Eind 2020 moeten deze gebieden voldoen aan de provinciale wateroverlastnormen. De rest van het binnendijkse gebied moet eind 2027 op orde zijn.

In 2018 is er een breed pakket aan maatregelen verspreid over het beheersgebied uitgevoerd. Duikers en waterlopen zijn aangepast op locaties waar er een groot risico bestond op wateroverlast. Hierbij is de hoogte en de diameter aangepast aan de afvoer en de gewenste drooglegging. Daarnaast is een betere drooglegging behaald door een negental nieuwe stuwen te plaatsen en zijn er drie verwijderd. De Oude Haven bij Vogelwaard stond op het programma om gebaggerd te worden. Dit werk is gecombineerd met het verlagen van de waterbodem om een groter doorstroomprofiel te maken, zodat het water makkelijker bij gemaal Campen kan komen. Hierdoor heeft het achterland een kleinere kans op inundatie.

Niet teveel inundatie en een goede drooglegging

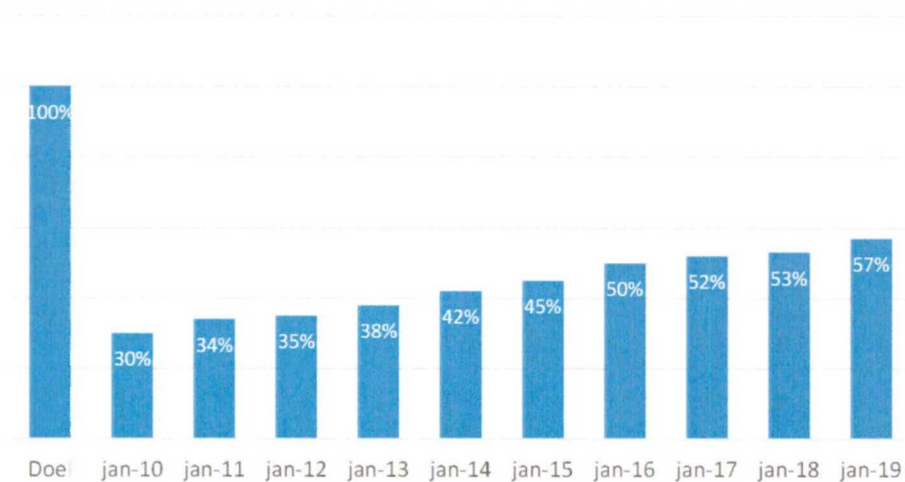
Tabel 1. Stand van zaken voortgang op orde hebben deelgebieden (WB21, GGOR en KRW).

WB21 deelgebied	Op orde per 01-01-2016	Op orde per 01-01-2017	Op orde per 01-01-2018	Op orde per 01-01-2019
Braakman	50%	50%	50%	50%
Campen	15%	15%	15%	20%
Duiveland	0%	0%	1%	10%
Maelstede-Dekker	60%	60%	60%	70%
Noord-Beveland	60%	100%	100%	100%
Othene	30%	30%	30%	30%
Paal	70%	70%	70%	70%
Schenge	35%	40%	40%	60%
Schouwen	70%	70%	70%	70%
Sint Philipsland	100%	100%	100%	100%
Tholen	55%	60%	70%	80%
Walcheren	70%	70%	75%	75%
West Zeeuws Vlaanderen	50%	55%	55%	55%
Zak van Zuid-Beveland	10%	10%	15%	30%
Zuid-Beveland oost	0%	0%	15%	30%

Tabel 2. Stand van zaken PI voortgang op orde hebben deelgebieden (WB21, GGOR).

	Op orde per 01-01-2019 WB21	Op orde per 01-01-2019 GGOR
PWO Braakman 2015	59%	61%
PWO Campen 2017	8%	11%
PWO Maelstede-Dekker 2013	50%	54%
PWO Noord-Beveland 2013	100%	99%
PWO Paal 2004	100%	87%
PWO Schenge 2013	21%	25%
PWO Sint-Philipsland 2013	100%	72%
PWO Tholen 2013	74%	91%
PWO Walcheren 2018	9%	31%
PWO Zak van Zuid-Beveland 2014	39%	49%
PWO Zuid-Beveland-Oost 2014	5%	18%
Eindtotaal	34%	58%

Voortgang totale gebied op orde

Figuur 2. Voortgang gebieden op orde (WB21, GGOR en KRW) in %. Uiterlijk in 2027 moeten de gebieden volledig op orde zijn, waaronder het voldoen aan de WB21 normering.

3.4 Voortgang peilbesluiten

Het vaststellen van peilbesluiten is onlosmakelijk verbonden met de planvorming die leidt tot het opstellen van watergebiedsplannen. Waar eerder volgens de provinciale verordening peilbesluiten ouder dan 12 jaar moesten worden herzien, is dit recent veranderd.

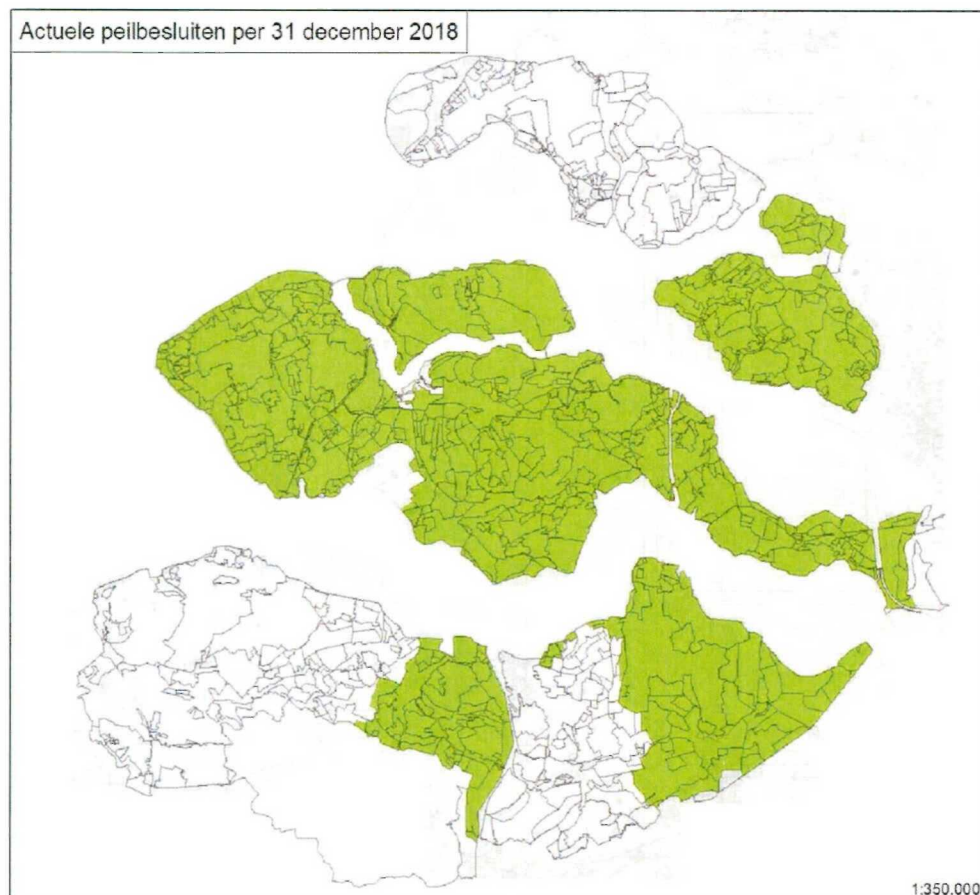
De Omgevingsverordening Zeeland 2018 is op 21 september vastgesteld door PS en 7 november 2018 in werking getreden. Hierin staat o.a. dat het waterschap zorgdraagt voor het actueel houden van peilbesluiten, zodanig dat deze zijn toegesneden op veranderingen in de omstandigheden ter plaatse en aanwezige functies en belangen. De vaste herzieningstermijn van het peilbesluit van 12 jaar is daarmee niet meer aan de orde.

Dit betekent concreet dat voor het deelgebied Paal het peilbesluit actueel blijft.

Tabel 3. Alle gebieden met een actueel peilbesluit.

Gebied	Oppervlakte (ha)	Vastgesteld in	Vaststelling voorzien
Paal	9067	2005	
Margarethapolder I	169	2010	
Margarethapolder II	74	2013	
Noord-Beveland	8325	2010	
Tholen	11772	2013	
Sint Philipsland	1930	2013	
Maelstede Dekker	10730	2013	
Schenge	6414	2013	
Zak van Zuid-Beveland	9448	2014	
Zuid-Beveland-Oost	9211	2014	
Braakman eo	8624	2015	
Campen	9167	2017	
Walcheren	20144	2018	
subtotaal	89.985		
West-Zeeuws-Vlaanderen	29699		2020
Othene	15138		2020
Duiveland	9899		2020
Schouwen	11956		2020
totaal	171.767		

Op 31 december 2018 heeft 61% van het oppervlakte van het beheersgebied een actueel peilbesluit.

Figuur 3. Overzichtskartaal met actuele peilbesluiten per 31 december 2018.

3.5 Conclusie

Het uitgangspunt om het watersysteem in 2027 op orde te brengen is op basis van de voortgang nog steeds haalbaar. Op 1 januari 2019 heeft het waterschap 57% van het gebied op orde gebracht. Bij het uitvoeren van watermaatregelen gericht op het behalen van de provinciale wateroverlastnormen zet het waterschap qua prioriteit in op gebieden die te maken hebben met hardnekkige wateroverlast. Hierbij geldt dat de meest kosten effectieve maatregelen als eerste wordt opgepakt.

4 Gezond water

4.1 Doelstelling

De Europese Kaderrichtlijn water geeft alle lidstaten de opdracht uiterlijk in 2027 gezond water te hebben in de sloten, kanalen, beken, plassen en rivieren. In 2009 zijn hiervoor de eerste stroomgebiedbeheerplannen opgesteld. Plannen die deze abstracte doelstelling vertaalde naar concrete maatregelen.

Het Europese doel richt zich tot de ecologische kwaliteit. Deze kwaliteit is meetbaar aan de hand van het voorkomen van planten en dieren. Gesteld wordt dat als in het water de juiste planten en dieren voorkomen, zowel de inrichting als de chemie op orde is.

4.2 Voortgang planvorming

Met het afronden van het stroomgebiedbeheerplan in 2009 en een herziening in 2015 was de planvorming gereed. In de intentieverklaring waterkwaliteit en zoetwater (2016) is afgesproken om watersysteemanalyses uit te voeren ter onderbouwing van het 3^e stroomgebied beheerplan (SGBP) dat eind 2021 aan de Europese Unie worden aangeboden. In 2018 is de watersysteemanalyse afgerond en aan de Algemene vergadering aangeboden. De analyse heeft inzicht geboden in de bronnen van nutriënten en stoffen. Er blijken polders te zijn waarin het onmogelijk is om de nutriëntendoelstellingen te bereiken. Ter voorbereiding op het derde stroomgebied beheerplan (vast te stellen eind 2021) wordt bekeken welke doelen wel haalbaar zijn in 2027. Hiervoor is in 2019 gestart met een gebiedsproces.

Een belangrijke onderliggende conclusie is dat er een gebrek is aan kennis over het functioneren van de ecologie in het brakke watersysteem. Hierdoor is onduidelijk welke doelen gehaald kunnen worden en welke maatregelen daaraan bijdragen.

De uitkomst van deze analyse kan niet worden aangeboden aan Brussel, vanwege de kennishiaten. In het kader van dezelfde intentieverklaring als eerder genoemd, zijn kennisinstituten begonnen aan de 'Kennisimpuls'. Het doel hierachter is om het waterkwaliteitbeheer in Nederland naar een hoger niveau te brengen. Bij uitstek een kans voor het brakke water. In 2018 is dan ook gestart met een onderzoek naar het functioneren van de ecologie in brakke wateren. Dit project loopt de komende 3 jaar en levert gaande weg resultaten op.

4.3 Voortgang opgave

Inmiddels, 10 jaar na het vaststellen van het eerste stroomgebiedbeheerplan, is er veel gedaan om de kwaliteit van het oppervlaktewater in Zeeland te verbeteren.

4.4 Maatregelen KRW

De door het waterschap uit te voeren maatregelen in de KRW planperiode 2016-2027 zijn:

1. Aanleg van 23 vispassages
2. Aanleg van 100 km natuurvriendelijke oevers
3. Uitvoeren van 111 ha visstandbeheer (actief wegvangen en uitzetten van vis). In 2018 heeft er geen wegvang van karpers plaatsgevonden.

4.5 Voortgang maatregelen

Tabel 4. Voortgang aantal vispassages aangelegd per jaar in de eerste planperiode.

Totale opgave tot 2027	Totaal aantal vispassages aangelegd per	
	2010-2015	01-01-2019
44	21	27

Tabel 5. Planning aantal aan te leggen vispassages tot en met 2027.

	Planning aantal vispassages aangelegd in											
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Prognose	21	21	27	37	37	37	38	41	41	42	43	44

In 2018 zijn 6 vispassages aangelegd. Dit wijkt af van de Jaarverslaggeving 2018, waarin staat benoemd dat er 7 vispassages zijn aangelegd. Dit komt doordat in 2018 een vispassage is vervangen, waarmee geen invulling is gegeven aan de opgave.

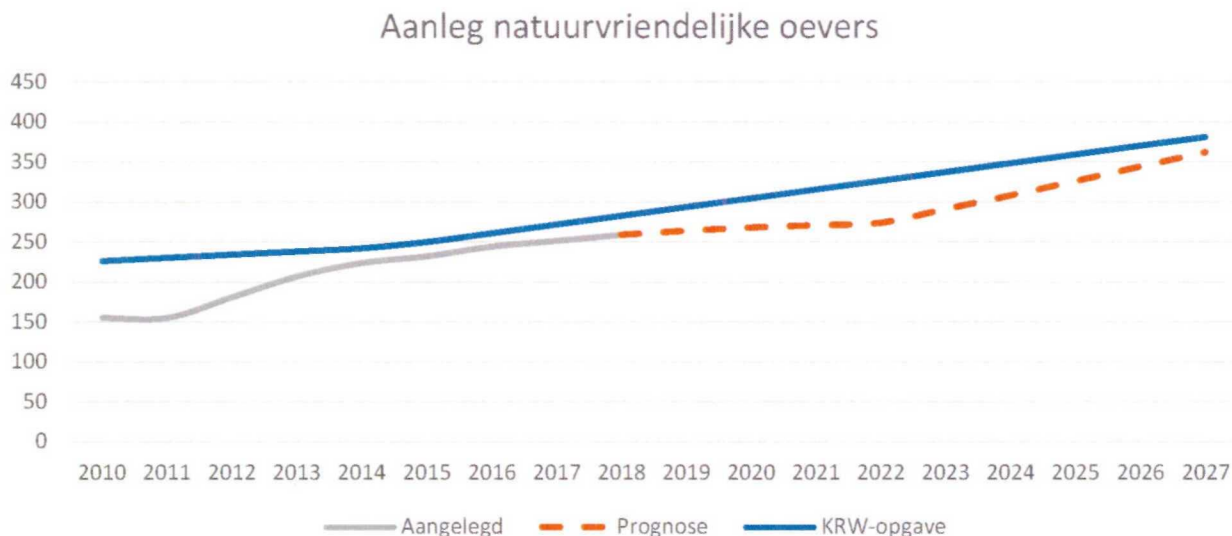
4.5.1 Voortgang natuurvriendelijke oevers

Tabel 6. Voortgang aantal kilometers natuurvriendelijke oevers aangelegd per jaar tot en met 2016.

	Totaal aantal kilometer natuurvriendelijke oevers aangelegd in				
	nulmeting (2009)	2015	2016	2017	2018
Resultaat	-	8,5	12	7,3	7,5
Totaal	153	232	244	252	259

Tabel 7. Planning aan te leggen kilometers natuurvriendelijke oevers tot en met 2027.

	Planning aantal kilometer natuurvriendelijke oevers aangelegd in									
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Per jaar	7	5	4	3	3	3	17	18	18	18
Totaal	259	264	268	271	274	291	308	326	344	362

Figuur 4. Voortgang aanleg natuurvriendelijke oevers.

4.6 Voortgang toestand oppervlaktewaterlichamen

Zoals eerder is toegelicht zullen de doelen worden aangepast aan door inzichten in de achtergrondbelasting en resultaten uit de Kennisimpuls brakke wateren. De toetsing van de KRW-lichamen over 2018 is in 2019 niet op tijd uitgevoerd. In het aanpassen van de doelen zal de toestand van de KRW-lichamen alsnog worden geanalyseerd om tot nieuwe opgaven te komen. De geplande maatregelen zullen onverminderd worden uitgevoerd. Na het vaststellen van de nieuwe doelstellingen zullen de maatregelen wel worden herzien.

4.7 Conclusie

Er zijn grote stappen gezet om de waterkwaliteit op watersysteemniveau in beeld te brengen. Dit heeft duidelijk gemaakt dat de huidige doelen voor de KRW opnieuw moeten worden afgeleid.

De uitvoering van de maatregelen zijn gewoon doorgedaan. De aanleg van de vispassage loopt op schema. De doelstelling voor 2027 komt hier niet in het gedrang. Voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers ligt dit anders. De afgelopen jaren is het niet gelukt om de geprogrammeerde hoeveelheid kilometers natuurvriendelijke oevers aan te leggen en dit gaat ook in deze bestuursperiode niet worden gehaald. Voor een deel komt dit door de moeizame verwerving van de oevers. De percelen die vrijwillig aangeboden worden langs de hoofdwaterlopen zijn inmiddels ingevuld. Dit maakt dat er meer inspanning moet worden verricht om de bewuste oevers te kunnen aankomen en in veel gevallen lukt dit niet meer. De inschatting is dat dit ook in deze bestuursperiode niet zal veranderen. Nadat er nieuwe doelen zijn geformuleerd voor de KRW zal worden bezien of de strategie om natuurvriendelijke oevers aan te leggen moet worden gewijzigd.

5 Waterketen en water in de stad

5.1 Voortgang Samenwerking in de Afvalwaterketen

Doelmatigheidsopgave

In het Bestuursakkoord Water (BAW) van april 2011 spreken de Nederlandse provincies, gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven af om waterbeheer in Nederland en het implementeren van de Omgevingswet doelmatiger te maken. Onderdeel van het akkoord is de verwachte stijging van de jaarlijkse kosten voor de afvalwaterketen in Nederland met € 380 miljoen te reduceren per 2020. Deze reductie van de *kostenstijging* (minder meer) moet gelijktijdig worden gerealiseerd met het verbeteren van de *kwaliteit* van de taakuitoefening en het terugdringen van de *kwetsbaarheid* in de taakuitoefening.

Oktober 2018 hebben de samenwerkende partners binnen het BAW in een addendum aanvullende afspraken gemaakt over:

- het benutten van technologische vooruitgang,
- passende maatregelen tegen risico's van gevaren via internet,
- doorontwikkeling van de samenwerking en
- het implementeren van de Omgevingswet.

In Zeeland heeft Samenwerking (Afval)waterketen Zeeland (SAZ+), het samenwerkingsverband van alle dertien gemeenten, waterbedrijf Evides en waterschap Scheldestromen, op zich genomen het Zeeuwse aandeel in de totale doelmatigheidsopgave en overige afspraken te realiseren.

Aanpak

SAZ+ heeft in 2012 haar missie, visie, doelen en strategie verwoord in de nota '*Koers van de Samenwerking Afvalwaterketen Zeeland*'. In 2017 is de visie op de afvalwaterketen geactualiseerd en verbreed tot een Zeeuwse visie op de gehele waterketen. De '*Visie Waterketen Zeeland*' schetst de gezamenlijke wensbeelden voor dienstverlening in de waterketen en biedt een handelingsperspectief om deze zo goed mogelijk te benaderen.

Binnen dit bestek werkt SAZ+ aan een betrouwbare waterketen waarbij:

- de gebruiker centraal staat;
- de volksgezondheid gewaarborgd is;
- de inrichting klimaatbestendig is;
- energie, grondstoffen en water worden hergebruikt;
- participeren in ruimtelijke planvorming vanzelfsprekend is;
- het beheer van de waterketen aantoonbaar doelmatig is;
- kennis en capaciteit worden ontwikkeld.

Het *Programma SAZ+ 2016 - 2020* bevat de planning van activiteiten waarmee gemeenten, waterbedrijf en waterschap gezamenlijk de doelmatigheidsopgave zullen realiseren. Het programma gaat uit van vier programmalijnen:

1. *Van vervangen naar verbeteren*. Door het verstandig combineren van maatregelen voor rioolvervanging en -renovatie en maatregelen gericht op het klimaatbestendig maken van de waterhuishouding in de bebouwde omgeving (Stedelijke Wateropgave) kan op investeringen worden bespaard.
2. *Aanpak Rioolvreemd water*. Gemiddeld 30% (ca. 16 miljoen m³) van de totale jaarlijkse wateraanvoer op de rwzi's in Zeeland bestaat uit rioolvreemd water. Door de aanvoer van rioolvreemd water in de riolering te verminderen, zal minder en geconcentreerder (= effectiever te zuiveren) water naar de rwzi's stromen.
3. *Duurzame Waterketen* (voorheen Duurzaam Zuiveren). De programmalijn Duurzame Waterketen zet in op het verduurzamen van de waterketen door inzet op energie-efficiency en terugwinning van energie en grondstoffen uit (afval)waterstromen.

4. *Operationeel samenwerken.* Operationele samenwerking binnen de SAZ+ richt zich op beperking van de kosten, verbetering van de kwaliteit en vermindering van kwetsbaarheid van de dienstverlening door meer samen te doen.

Behaalde resultaten SAZ+ in 2018

Algemeen:

- De geactualiseerde Visie Waterketen Zeeland is door alle individuele SAZ+ partners vastgesteld.
- Een van de doelen van SAZ+ is het reduceren van de kwetsbaarheid in de taakuitoefening. Na in 2017 de kwetsbaarheden op gebied van beschikbaarheid van kennis en capaciteit te hebben vastgesteld, zijn mogelijke oplossingen verkend en is gestart met het uitwerken van een 'flex-pool' die binnen SAZ+ uitwisseling van (gemeente)medewerkers mogelijk moet maken.
- De transitie naar duurzame energie heeft evenals de stedelijke wateropgave (SWO) fysieke impact op de inrichting en het gebruik van de bebouwde omgeving. Goede afstemming tussen en waar mogelijk het bundelen van uitvoerende activiteiten in het teken van beide opgaven biedt kansen voor verbetering van doelmatigheid. Enduris, in Zeeland verantwoordelijk voor transport van energie en facilitator van de ontwikkeling van de Regionale Energie Strategie, neemt vanaf 2018 structureel deel aan de SAZ+ themagroep Nieuwe ontwikkelingen.

Programmalijn 1:

- In het kader van de Stedelijke Wateropgave (SWO) is de analyse van de waterhuishouding en planvorming voor 7 gebieden (kernen of wijken) afgerond conform de in SAZ+ ontwikkelde '*Redeneertrant Toekomstbestendige waterhuishouding*'. Voorgenomen was 10 gebieden af te ronden in 2018.
- Als onderdeel van het uitvoeringsprogramma SWO is gezocht naar het versnellen van de gekozen werkwijze zonder daarmee afbreuk te doen aan de kwaliteit. Hiertoe is o.a. een proces ondersteunend instrument ontwikkeld dat met de eigen én openbaar beschikbare gegevens de kritische plekken voor wateroverlast en hitte snel in kaart helpt brengen.

Programmalijn 2:

- De SAZ+ werkgroep 'Aanpak rioolvreemd water' heeft samen met de rioolbeheerders voor totaal 7 Zeeuwse gemeenten in bureaustudies de aard en omvang van rioolvreemd water gedetailleerd in kaart gebracht. In het programma SAZ+ 2016-2020 was voorgenomen deze studies voor alle Zeeuwse gemeenten in 2018 af te ronden.
- In de kern Oostkapelle (gemeente Veere) is een pilotproject gestart waarbij met de multiflexmeter metingen worden verricht om instromend oppervlaktewater te detecteren. In algemene zin moet worden opgemerkt dat 'de bron' van het rioolvreemde water in de praktijk vaak moeizaam traceerbaar is. Sanering is daardoor slechts in een beperkt aantal gevallen mogelijk.

Programmalijn 3:

- Met de transformatie van rwzi Walcheren tot energiefabriek is een stap van betekenis gezet. Aanpassingen en optimalisatie van zuiveringsproces, slibvergisting en energieopwekking zorgen ervoor dat de rwzi nu meer energie uit afvalwater terugwint dan nodig is voor het zuiveren van het aangevoerde afvalwater.
- Voorts zijn de SAZ+ partners een provincie brede verkenning gestart van de potentie van energieretrouwwinning uit afvalwater met behulp van riothermie.

Programmalijn 4:

- Het ondertekenen van de intentieverklaring 'Samenwerken in openbare ruimte' door de SAZ+ partners en Delta Netwerkgroep vormde in 2017 een eerste stap naar intensivering

van de samenwerking bij werkzaamheden aan ondergrondse netwerken in de openbare ruimte. In 2018 is een pilot gestart waarin een vijftal gemeenten, Evides en Enduris informatie over voorgenomen ingrepen vroegtijdig uitwisselen en afstemmen. Aan de hand van deze pilot wordt bezien of en zo ja welke nadere afspraken nodig zijn voor deze samenwerking. De deelnemers zijn positief gestemd over het inmiddels bereikte resultaat.

- De gemeenten op de Bevelanden en Tholen hebben zich georiënteerd op het bundelen van het beheer van gemeentelijke rioolgemalen.
- Daadwerkelijke samenwerking in gemalenbeheer krijgt gestalte in de businesscase die het waterschap samen met de gemeente Middelburg in 2018 heeft voorbereid. Er zijn concrete afspraken gemaakt over de door het waterschap uit te voeren onderhoudswerkzaamheden aan de gemeentelijke rioolgemalen, de kostenverrekening, het omgaan met risico's en de wijze waarop de voortgang wordt bewaakt. Deze operationele samenwerking start op 1 januari 2019 en heeft een looptijd van twee jaar.

5.2 Voortgang stedelijke waterplannen

De gemeenten en het waterschap hebben in de afgelopen jaren aan de hand van samen opgestelde Stedelijke Waterplannen op integrale manier gewerkt aan verbetering van waterkwaliteit en bescherming tegen (grond)wateroverlast in bebouwd gebied. De uitvoering van deze plannen is afgerond.

De planvorming voor waterhuishouding in stedelijk gebied staat inmiddels grotendeels in het teken van het versterken van klimaatbestendigheid. De meeste gemeenten wachten de planvorming voor de SWO af alvorens een nieuwe stedelijk waterplan op te stellen.

Nieuwe uitvoeringsprojecten voor stedelijk water krijgen nu doorgaans invulling via het zogenaamde Stedelijk-waterplan-proces. Het aantal projecten dat zich in 2018 aandiende was beduidend minder dan in voorgaande jaren.

5.3 Transporteren en zuiveren van afvalwater

Het waterschap doet in het Jaarverslag Zuiveringsbeheer 2018 verslag over de technische prestaties van het transportstelsel, de zuiveringsinstallaties en de slibverwerkingsinstallaties. Verwezen wordt naar dit rapport.

5.4 Conclusies

- SAZ+ dient als samenwerkingsplatform voor de waterketen steeds meer als aansluitpunt voor niet waterketen gerelateerde vraagstukken met fysieke impact op de bebouwde omgeving.
- De realisatie van de in het uitvoeringsprogramma SAZ+ 2016-2020 benoemde activiteiten raakt hier en daar merkbaar achter op schema.
- De uitvoering van de Stedelijke Waterplannen is voltooid.

6 Samenvattende conclusies

- De doelstelling voor 2018 voor het programma waterkeringen zijn niet op alle fronten gehaald. In de nieuwe strategienota is een nieuw voorstel opgenomen om de doelen toch te halen.
- De planvorming wateropgave heeft is in 2018 gelijk aan 2017. De planning om in 2020 het gehele gebied in beeld te hebben voor GGOR en WB21 komt niet in gevaar.
- Er is zijn grote stappen gemaakt in het op orde brengen van het gebied. Diverse maatregelen zijn uitgevoerd hiervoor en er zijn maatregelen gecombineerd (baggeren en WB21) waarmee werk-met-werk gemaakt is.
- In 2018 zijn 6 vispassages aangelegd, waarmee een goede voortgang is geboekt voor vismigratie. De aanleg van natuurvriendelijke oevers loopt wel vertraging op. Vooral doordat de verwerving van oevers moeilijker wordt.
- Inzichten die de watersysteemanalyse heeft opgeleverd maakt dat een toestandsbepaling van de actuele kwaliteit van de KRW-lichamen momenteel geen meerwaarde oplevert. Zowel de doelen, als het functioneren van brakwaterecologie staat ter discussie en wordt momenteel door kennisinstututen nader geduid. Ter voorbereiding op het volgende stroomgebiedbeheerplan zal de kwaliteit alsnog geanalyseerd worden met nieuwe inzichten.
- SAZ+ dient als samenwerkingsplatform voor de waterketen steeds meer als aansluitpunt voor niet waterketen gerelateerde vraagstukken met fysieke impact op de bebouwde omgeving.
- De realisatie van de in het uitvoeringsprogramma SAZ+ 2016-2020 benoemde activiteiten raakt hier en daar merkbaar achter op schema.
- De uitvoering van de Stedelijke Waterplannen is voltooid.